

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

LISTOPAD

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Auf der Flucht : warum wollten Menschen die DDR verlassen? Und wie taten sie es? / [Na útěku : proč chtěli lidé opustit NDR? A jak to dělali?] / Julia Peuke -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Sachunterricht -- ISSN 1437-319X -- Roč. 2024, č. 103 (3.Quartal) (2024), s. 19-23.

Tématem článku jsou státní hranice, berlínská zeď a odchod občanů NDR na Západ. Na základě výpovědí žáků prvního stupně německých základních škol je zřejmé, že děti funkci hraničních zábran znají z vyprávění rodinných příslušníků, z filmů, knih i pamětních míst. V článku jsou uvedeny tematické okruhy k výuce ve věcném vyučování: detaily o vnitroněmecké hranici a berlínské zdi, důvody a způsoby opuštění NDR (útěk přes hranice, žádost o vycestování, vykoupení), vzhled do politických systémů obou německých států a vliv politiky na soukromý život. Podrobněji o odchodu či útěku z NDR je pojednáno v příloze k článku.

socialismus ; historické hledisko ; uprchlík ; paměť ; politická moc ; politika ; působení ; věcné vyučování ; první stupeň ; základní škola ; stát ; emigrace ; Německá demokratická republika ; státní hranice ; berlínská zeď (1961-1989 : Berlín, Německo)

<http://katalog.npmk.cz/documents/537032>

2.

Das Be_Hindernde ist politisch : zur Bedeutung Inklusiver Bildung in Zeiten globaler Krisen / [Postižení - omezení je politické : k významu inkluzivního vzdělávání v době globálních krizí] / Laura Wallner -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 62, č. 2 (2023), s. 166-186.

Autorka článku ve svém pojetí inkluzivního vzdělávání vychází ze základního požadavku Theodora W. Adorna na výchovu a vzdělávání: "Osvětím se již nikdy nesmí opakovat". V tomto smyslu je inkluzivní vzdělávání, v době současných globálních krizí (zmíněna je kromě jiných válka na Ukrajině, potlačování občanských a lidských práv v Íránu, klimatická krize), chápáno, v širokém smyslu slova, jako vzdělávání pro všechny. Je analyzován pojem "všichni" v kontextu postižení, přičemž je zdůrazněn jeho politický, společenský a lidskoprávní rozměr.

inkluzí ve vzdělávání ; válka ; společenský vývoj ; pojem ; občanská práva ; lidská práva ; klima ; handicap ; politika ; společnost ; výchova a vzdělávání ; Adorno, Theodor W. ; globální problémy

<http://katalog.npmk.cz/documents/537193>

3.

Das biografische Moment in der Beratung ähnlich betroffener Menschen : Elemente der Rehistorisierung als Ermöglungsräume für den Beratungsansatz des Peer Counseling / [Biografický moment v poradenství pro osoby s podobným postižením : prvky rehistorizace jako možný prostor pro uplatnění peer konzultace] / Anna Sieber -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 63, č. 1 (2024), s. 5-25.

Autorka článku vychází z úvah Wolfganga Jantzena o rehistorizující diagnostice a jejím uplatnění v různých formách poradenství. Diskutována je teze, podle níž může tzv. peer konzultace jako jedna z forem poradenství rozvinout plně svůj potenciál pouze tehdy, když je v jejím rámci zkoumána životní historie člověka. Metoda peer konzultace je v článku analyzována, poukázáno je na její možnosti i omezení při práci se zdravotně postiženými. Autorka v článku bohatě cituje z odborné literatury, jež se metodě "peer counseling" věnuje.

diagnostika ; poradenství ; konzultace ; životní příběh ; postižený ; odborná literatura ; Jantzen, Wolfgang, ; rehistorizace

<http://katalog.npmk.cz/documents/537354>

4.

Die DDR: ein Thema für den Sachunterricht?! : einführende Überlegungen zu möglichen Bildungspotenzialen, richtungsgebenden Prinzipien und Wegen der Verwicklung / [NDR: téma pro věcné vyučování?! : úvodní úvahy o možných vzdělávacích potenciálech, hlavních zásadách a způsobech, jak zapojit žáky do výuky] / Christian Fischer -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Sachunterricht -- ISSN 1437-319X -- Roč. 2024, č. 103 (3.Quartal) (2024), s. 4-9.

Článek v tematickém čísle časopisu představuje možnost, jak dětem přiblížit život a jednotlivé životní příběhy lidí v NDR, přičemž využívá historicky časové blízkosti i spojitosti s rodinnou historií žáků, ať již z pohledu východní, anebo západní části Německa. Diskutováno je, jak žákům na prvním stupni ZŠ podat charakteristiku NDR (v oficiálním sebezpojetí socialistický stát, ve skutečnosti diktatura, ve které byla porušována lidská a občanská práva) a jaké přitom zvolit didaktické přístupy.

socialismus ; historické hledisko ; rodina ; věcné vyučování ; první stupeň ; základní škola ; lidská práva ; občanská práva ; politická moc ; život ; životní příběh ; komparace ; cíl výuky ; Německá demokratická republika

<http://katalog.npmk.cz/documents/537028>

5.

Factors that influence skilled and less-skilled comprehenders' inferential processing during and after reading : exploring how readers maintain coherence and develop a mental representation of a text / [Faktory ovlivňující interferenční proces během čtení a po něm u schopných a méně schopných čtenářů : průzkum toho, jak si čtenáři udržují soudržnost textu a vytváří si jeho mentální reprezentaci] / Sarah E. Carlson, Paul von den Broek, Kristen L. McMaster -- eng
– Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 122, č. 4 (June 2022), s. 475-501.

Výzkum vlivů ovlivňujících chápání textu, odvozování souvislostí v něm. Autoři testovali chápání souvislostí během a po čtení u zdatných (bez nejzdatnějších) a méně zdatných čtenářů a zároveň u čtenářů s lepší a horší pracovní pamětí. Článek posuzuje, jak jednotlivé faktory ovlivňovaly odpovědi na otázky o textu a typ souvislostí v odpovědích (lokální nebo globální v rámci textu; založené na předcházejících znalostech).

základní škola ; čtení ; porozumění ; myšlení ; usuzování ; paměť ; vzpomínání ; výzkum ; ročník 3 ; ročník 4 ; ročník 5 ; pracovní paměť

<http://katalog.npmk.cz/documents/532640>

6.

Der Islam und sein Umgang mit Menschen mit Behinderung / [Islám a jeho přístup k lidem se zdravotním postižením] / Samet Er -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 63, č. 1 (2024), s. 57-66.

Autor článku se zabývá zdravotním postižením v kontextu islámu z historického i současného pohledu. Zdůrazňuje, že tím, jak korán klade důraz na rovné zacházení s lidmi, podporuje implicitně zdravotně postižené a jejich integraci do společnosti. V mnoha islámských zemích a muslimských komunitách jsou však problémy s realizací těchto zásad, existují zde společenské předsudky a chybí bezbariérová zařízení pro zdravotně postižené. Je upozorněno na skutečnost, že v posledních desetiletích se sociální péče o postižené v muslimském prostředí sice zlepšuje, stále však není dostatečná.

islám ; korán ; konzultace ; historické hledisko ; postižený ; sociální péče ; dostupnost pro handicapované ; muslimové

<http://katalog.npmk.cz/documents/537363>

7.

Ist die Erinnerungskultur gescheitert? / [Kultura paměti ztroskotala?] / Joseph Wilson – ger

In: DUZ Magazin -- ISSN 1613-1290 -- Roč. 80, č. 4 (2024), s. 14-15.

Autor článku se věnuje souvislosti mezi kulturou paměti a antisemitismem. Upozorňuje na skutečnost, že ačkoliv se na prevenci antisemitismu a kulturu paměti dnes - ve srovnání s celým poválečným obdobím - v Německu vynakládá nejvíce finančních prostředků, nikdy od roku 1945 nebylo tolik antisemitských incidentů. Problém vidí v tom, že historicko-politické vzdělávání často spojuje antisemitismus s odkazy na nacismus a má tendenci vnímat ho jako přežitek minulosti. Prevence a boj proti antisemitismu však nesmějí být považovány za vedlejší produkt aktivní kultury vzpomínání. Autor se zasazuje za vytváření vzdělávacích programů zaměřených na specifické projevy současného antisemitismu, jež by měly být realizovány v širším společenském měřítku, nejen ve školách a památnících holocaustu.

antisemitismus ; vzpomínání ; paměť ; kultura ; společenské chování ; historické hledisko ; politické chování ; vzdělávání ; vzdělávací program ; společnost ; Německo ; 1945-

<http://katalog.npmk.cz/documents/537022>

8.

The relation between teachers' communicative behaviors and class-level SES / [Vztah mezi komunikačním chováním učitele a socioekonomickým statusem třídy] / Carla Wood, Jeanne Wanzek, Christopher Schatschneider -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 122, č. 4 (June 2022), s. 534-556.

Výzkum vlivu socioekonomického statusu třídy na způsob komunikace učitele. Autoři posuzovali zastoupení příkazů a instrukcí, uzavřených otázek (s omezeným množstvím odpovědí), otevřených otázek, konstatování a objasnění na základě otázek žáků. Množství příkazů a instrukcí rostlo s vyšším zastoupením žáků z chudších rodin. Článek vychází z předpokladu, že způsob komunikace učitele (spolu se způsobem komunikace rodičů) ovlivňuje porozumění a čtenářské dovednosti žáků.

socioekonomický status ; pedagogická komunikace ; základní škola ; první stupeň ; porozumění textu ; výzkum ; Spojené státy americké

<http://katalog.npmk.cz/documents/534218>

9.

The role of word-, sentence-, and text-level variables in predicting guided reading levels of kindergarten and first-grade texts / [Role proměnných na úrovni slova, věty a textu v predikci Guided Reading Levels pro mateřskou školu a první třídu] / Elfrieda H. Hiebert, Laura S. Tortorelli -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 122, č. 4 (June 2022), s. 557-590.

Výzkum analyzoval texty pro výuku čtení v mateřské škole a první a druhé polovině první třídy. Vybrané texty byly od tří vydavatelů, jejich celkový počet byl 510. Autoři srovnávali složitost na úrovni slova, věty a textu. Sledovali složitost textů do stupně Guided Reading Levels, jak se odlišují texty různých vydavatelů pro stejný stupeň a jaké proměnné vysvětlují zařazení textu do stupňů. Závěrečná část obsáhle diskutuje zjištěné údaje a omezenou reflexi výzkumu v oblasti učení se čtení u prodávaných souborů textů.

počáteční čtení ; mateřská škola ; základní škola ; první stupeň ; čítanka ; slovo ; věta ; text ; výzkum ; Spojené státy americké ; ročník 0 ; ročník 1

<http://katalog.npmk.cz/documents/534240>

10.

Science talk in elementary classrooms : a synthesis of the literature / [Vědecká mluva ve výuce na základní škole : syntéza literatury] / Amelia Wenk Gotwals, Tanya S. Wright, Lisa Domke, Blythe Anderson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 122, č. 4 (June 2022), s. 642-673.

Systematická analýza empirických vědeckých článků o výuce k vědecké komunikaci na prvním stupni základních škol. Autoři identifikovali tři základní okruhy podpory vědeckého formulování u žáků: rovná participace a zapojení žáků, prohlubování vědeckého porozumění v rámci a mezi aktivitami, cílený rozvoj vědecké gramotnosti. Diskutují jednotlivé okruhy a jejich propojení. Konstatují nutnost podpory učitelů na prvním stupni v metodách výuky vědecké komunikace.

vědecká výchova ; přírodovědný předmět ; přírodovědná gramotnost ; komunikace ; komunikační schopnost ; komunikační výchova ; základní škola ; první stupeň ; analýza vědecké literatury

<http://katalog.npmk.cz/documents/534270>

11.

A seasonal analysis of disparities in academic skills for early elementary school children with disabilities / [Analýza sezónní nerovnosti v akademických dovednostech u dětí mladšího školního věku s postižením] / North Cooc, David M. Quinn -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 122, č. 4 (June 2022), s. 502-533.

Studie sledující absolutní a relativní posun znalostí žáků s a bez postižení na národním vzorku z USA (ECLS-K:2011) během školního roku a letních prázdnin. Autoři vycházejí z předpokladu, že období letních prázdnin může ovlivňovat nerovnost ve vzdělávání. Výsledky ukazují, že rozdíl v posunu znalostí mezi skupinami roste především během školního roku.

postižený ; prázdniny ; čtení ; matematika ; učení ; učební tempo ; zaostávání v učení ; základní škola ; mateřská škola ; první stupeň ; výzkum ; Spojené státy americké ; nerovnost vzdělání

<http://katalog.npmk.cz/documents/527545>

12.

"This is the piece of the pie we can control" : educators' experiences with student learning objectives as performance measures / ["Toto je ta část hodnocení, kterou máme pod kontrolou" : zkušenosti učitelů a ředitelů se Student Learning Objectives jako způsobem měření výkonu] / Linda K. Mayger -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 122, č. 4 (June 2022), s. 591-615.

Řada států v USA zavedla jako součást hodnocení výkonu učitelů Student Learning Objectives (SLO) - předem stanovené cíle růstu znalostí a schopností studentů. Kritika upozorňuje na nejednotný model SLO. Liší se, kdo stanovuje cíle (samotní učitelé, ředitelé či školní okruhy), hodnocení není jednotné (předměty se standardizovanými testy podléhají jiným kritériím než jiné předměty). Riziko postihů u profesionálního růstu učitelů vede k manipulaci s čísly a stanovování nízkých kritérií úspěchu. Kvalitativní studie se zaměřila na reflexi těchto potenciálních problémů a užitečnosti SLO z pohledu učitelů a ředitelů ze 17 států USA.

hodnocení výuky ; efektivnost vzdělávání ; hodnocení učitele ; školská politika ; postoj učitele ; pracovní vztahy ; pracovní podmínky učitelů ; kvalitativní výzkum ; Spojené státy americké ; postoj ředitele

<http://katalog.npmk.cz/documents/534245>

13.

Der Übergang der Fluchtmigration bei Familien mit einem Kind mit Behinderung : eine Lebenspraxis zwischen komplexen Wechselwirkungen von Diskursteilhabebarrerien / [Přejchodová fáze v procesu uprchlictví v rodinách s postiženým dítětem : životní praxe mezi složitými interakcemi, jež vytvářejí bariéry při diskurtech] / Victoria Mehringer, Hendrik Trescher -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 62, č. 3 (2023), s. 270-278.

Příspěvek diskutuje postižení v kontextu migračního procesu. Věnuje se procesu migrace jako přechodové životní fázi a sleduje zatížení, jež s sebou přináší, kromě uprchlictví samého, specifikum péče o postižené dítě. Staví na interview s dvěma uprchlickými rodinami, které migrovaly se svým zdravotně postiženým dítětem. Analyzuje komunikační i jiné bariéry, které brání plné inkluzi uprchlíků s postižením v hostitelské zemi.

uprchlík ; migrace ; postižený ; dítě cizí národnosti ; péče o dítě ; sociální inkluze ; rodina ; interview

<http://katalog.npmk.cz/documents/537256>

14.

"Viel besser, viel höher, viel schöner ..." : auf Spurensuche in Kinderliedern der DDR / ["Mnohem lepší, mnohem vyšší, mnohem krásnější..." : co lze nalézt v dětských písních NDR] / Sandra Tänzer, Verena Weidner -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Sachunterricht -- ISSN 1437-319X -- Roč. 2024, č. 103 (3.Quartal) (2024), s. 10-18.

Autorky článku představují písně pro děti jako druh historických pramenů. Seznamují s výukovým projektem, jehož cílem je prozkoumání dětských písní z období NDR jak v jejich dějinném kontextu, tak po estetické a hudební stránce. Rozebírána je např. dětská píseň "Vielbesserland", která je uvedena do souvislosti s omezenými možnostmi výjezdu za hranice v éře socialismu. Výukový projekt (doporučeno pro 3.-4. ročník ZŠ) byl s úspěchem testován v jedné z durynských škol již v 2. ročníku základní školy.

socialismus ; historické hledisko ; zpěv ; hudební výchova ; estetická výchova ; věcné vyučování ; první stupeň ; základní škola ; projekt ; Německá demokratická republika ; historické prameny ; ročník 2 ; ročník 3 ; ročník 4

<http://katalog.npmk.cz/documents/537031>

15.

Zur Intersektion von Rassismus und Behinderung : oder: Warum sind eigentlich alle Klient:innen in der sogenannten Behindertenhilfe weiß? / [K intersekciónální teorii rasismu a postižení : aneb: Proč jsou vlastně všichni klienti takzvaných služeb pro osoby s postižením běloši?] / Galala Khaled Safear, Maria Schröder-Best -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 62, č. 4 (2023), s. 369-389.

Článek se zaměřuje na vztah mezi handicapovanými a rasismem. Upozorňuje na různé formy rasismu v Německu a etnika či náboženské skupiny rasismem ohrožené v současnosti i minulosti (Židé, Romové a Sintové, muslimové, černoši i osoby označované jako "cizinci") a zkoumá, do jaké míry ovlivňuje rasismus sociální participaci a využívání služeb pro osoby se zdravotním postižením. Jsou uvedeny konkrétní příklady osob s vícenásobnou diskriminací. V článku je na rasismus nahlíženo v souvislosti s konstruktem "jinakosti" (protiklad "my /bílí/" a "ti druzí").

handicap ; postižený ; rasismus ; diskriminace ; sociální inkluze ; participace ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/537259>